

BEHOVSUTREDNING 2021-2023 MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN, MILJÖENHETEN

Ulricehamns kommun
Miljöenheten

Joanna Miklos-Svan
Enhetschef

Innehåll

1	Inledning.....	5
2	Avgiftsfinansiering	5
3	Utredningen	6
	3.1.1 Styrtd tillsyn.....	6
	3.1.2 Behovsprioriterad tillsyn	6
	3.1.3 Händelsestyrd tillsyn	6
	3.1.4 Skattefinansierad tillsyn	7
4	Beräkning av tillgängliga resurser	7
5	Styrtd tillsyn.....	7
	5.1 Miljöfarlig verksamhet.....	7
	5.1.1 Jordbrukstillsyn	7
	5.1.2 Kemiska produkter, köldmedier och cisterner	8
	5.1.3 Renhållning och återvinning	8
	5.2 Hälsoskydd	8
	5.3 Resursbehov för den styrda tillsynen	9
6	Behovsprioriterad tillsyn	9
	6.1.1 Tillsynsobjekt utan fast årlig avgift	9
	6.1.2 Sprängämnesprekursorer	10
	6.1.3 Jordbrukstillsyn	10
	6.2 Strandskydd	10
	6.3 Förorenade områden	10
	6.4 Hälsoskydd	10
	6.5 Enskilt vatten och avlopp	11
	6.5.1 Enskilda vattentäkter	11
	6.5.2 Enskilda avlopp	12
	6.5.3 Analys av resursbehov enskilda avlopp	12
	6.6 Resursbehov för den behovsprioriterade tillsynen	13
7	Händelsestyrd tillsyn	13
	7.1 Förorenade områden	13
	7.2 Renhållning och återvinning	13
	7.2.1 Krav på insamlingsystem - förpackningar och returpapper	13
	7.3 Strandskydd	13
	7.4 Naturvård	14
	7.5 Hälsoskydd	14
	7.5.1 Klagomål.....	14
	7.6 Resursbehov för händelsestyrd tillsyn.....	15
8	Skattefinansierad tillsyn	15
	8.1 Miljöbrottsärenden	15
	8.2 Miljösanktionsavgifter	15
	8.3 Rådgivning och service	16
	8.4 Miljöövervakning	16
	8.5 Samhällsplanering	16
	8.6 Naturvård	16

8.7	Resursbehov för skattefinansierad tillsyn	17
9	Livsmedelskontroll.....	17
9.1	Kommande ändringar.....	18
9.2	Resursbehov för den offentliga livsmedelskontrollen	18
10	Animaliska biprodukter	19
10.1	Resursbehov för animaliska biprodukter	20
11	Alkohol och folköl	20
11.1	Förebyggande tillsyn.....	20
11.2	Inre tillsyn	21
11.3	Yttre tillsyn	21
11.4	Slutna sällskap	21
11.5	Försäljning av folköl	21
11.6	Resursbehov för alkohol och folköl.....	21
12	Tobakslagen, e-cigarett och kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.....	22
12.1	Resursbehov	23
12.1.1	Tobak	23
12.1.2	Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	23
12.1.3	Receptfria läkemedel.....	24
13	Administration	24
14	Totalt resursbehov	25
15	Konsekvenser vid bristande resurser.....	26

BEHOVSUTREDNING 2021-2023 MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN, Miljöenheten

1 Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Kravet på behovsutredning återfinns inte som ett uttryckligt krav för övrig lagstiftning inom nämndens ansvarsområde. Det är dock viktigt att tillsynsmyndigheten beskriver behovet även för dessa områden för att åskådliggöra vilka resurser som krävs för att leva upp till den lagstiftning som finns inom miljö- och byggnämndens ansvarsområde.

Ungefär samma krav kan återfinnas i Livsmedelslagstiftningen som sedan januari 2017 säger att ansvarig nämnd ska redovisa hur mycket resurser som behövs för kontrollen.

Med denna bakgrund tas en behovsutredning fram för miljö- och byggnämndens ansvarsområde. Denna utredning visar behovet för miljö- och byggnämndens tillsynsarbete inom miljö- och hälsoskydd, naturvård och miljöövervakning enligt miljöbalken, men även behoven inom de övriga tillsynsområdena som enheten ansvarar för, så som offentlig livsmedelskontroll, animaliska biprodukter, tobak, folköl och alkohol samt receptfria läkemedel. I utredningen ingår också en bedömning av vilka resurser som krävs för att svara upp mot kraven på en kompetent och effektiv myndighetsutövning, på att vara en god myndighet, att kunna utöva en rättssäker och likformig tillsyn samt vara ett stöd mot övriga enheter och sektorer inom kommunen. Konsekvenserna av att en fullgod tillsynsverksamhet inte kan upprätthållas lyfts. Utredningen ska även belysa hur nämnden avser att prioritera och rikta tillsynen.

Behovsutredningen fastställs av miljö- och byggnämnden. Nämnden delger sedan behovsutredningen och äskar medel av kommunstyrelsen som har budgetansvaret för verksamheten. Behovsutredningen ska sedan ligga till grund för tillsyns- och kontrollplaner som kopplas till verksamhetsplanen för miljö- och byggnämnden för 2021 med utblick till 2023.

2 Avgiftsfinansiering

Tillsyn och kontroll ska vara avgiftsfinansierad i så hög utsträckning som möjligt. Det är reglerat i lagstiftningen att livsmedelstillsynen ska bekostas av avgifter. Miljöbalkstillsynen och övrig tillsyn finansieras genom avgifter där det är möjligt.

I tillsynsavgiften ingår bland annat tid för förbereder, inläsning, bokning av besök, körtid, själva besöket, eventuella utredningar (t.ex. kontroll med centrala myndigheter, interna diskussioner, kontroll mot lagstiftning och prejudicerande domar), rapport- och beslutsskrivning, debitering, diarieföring och arkivering. Tillsynsintervallet inom miljöbalkstillsynen baseras till stor del SKR:s rekommendationer men även på

tillsynsmyndighetens erfarenheter om verksamheten. Många eller återkommande brister innebär en högre grad av tillsyn och därmed en ökad tillsynsavgift. Omvänt verksamheter som bedrivs utan avvikelser under en längre period kan få en nedsatt tillsynstid och därmed en lägre avgift. Under 2021 införs SKR:s nya modell för behovsstyrd taxa, som innebär att det i högre grad än tidigare ska bli så att en verksamhet varken ska betala mer eller mindre än vad behovet är beräknat till. Detta innebär att såväl tillsyn som taxa är uppbyggd efter behovet.

3 Utredningen

Enligt SKR:s rekommendationer för hur arbetet med behovsutredningen ska genomföras ska tillsynsbehovet sorteras enligt fyra kategorier:

3.1.1 Styrd tillsyn

Den styrda tillsynen omfattar miljöfarliga verksamheter med störst behov och krav, för Ulricehamns kommuns del tillståndspliktiga verksamheter (B-verksamheter), samt anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter och anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (så kallade C och H). Här styrs tillsynen externt via lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen (basbehov) i form av årliga tillsynsaktiviteter. Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka, denna tillsyn går alltså inte att på något sätt prioritera ned.

3.1.2 Behovsprioriterad tillsyn

Den behovsprioriterade tillsynen omfattar de ej anmälningspliktiga verksamheterna inom miljöfarlig verksamhet (U-verksamheter) och hälsoskydd (s.k. UH). Denna kategori kan även omfatta statliga tillsynsprojekt, avloppsinventeringar med mera. Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn och prioriterar resurserna utifrån lokala tillsynsbehov, lokala kunskaper och riskanalys. Kommunerna planerar och fördelar tillsynsbehovet över tre år. Tillsynen sker i form av återkommande tillsyn. Det är ansvarig nämnd som bestämmer hur ofta denna typ av tillsyn ska utövas. Minst lika viktigt är att nämnden också anger vilka delar som inte ska prioriteras. Sådan tillsyn sker genom sporadisk tillsyn, det vill säga vid behov. Prioritering av denna tillsyn bör enligt SKR göras utifrån branschnivå och var tillsynsbehovet är som störst. Även tillsynsfrekvens och önskad effekt av tillsynen spelar in vid bedömningen. En prioritering görs sedan efter dessa parametrar och en bedömning av hur mycket resurser som krävs.

3.1.3 Händelsestyrd tillsyn

Behovsutredning omfattar, förutom det förutsebara tillsynsarbetet, en uppskattad mängd ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser. Resursbehovet bedöms i första hand utifrån tidigare erfarenheter, men det går inte att med säkerhet bedöma hur stort detta behov blir under de kommande åren. Större händelser som inträffar som exempelvis olyckor kan snabbt omkullkasta de uppskattade behoven. Verksamheten kan under året dessutom påverkas av oförutsedda, tillkommande uppdrag, förändringar i lagstiftning och annat. För att säkerställa att handläggningen av den händelsestyrda tillsynen sker så enkelt och smidigt

som möjligt oberoende av handläggare krävs löpande arbete med att dokumentera rutiner och arbetssätt och hålla dessa uppdaterade för att minska sårbarheten.

3.1.4 Skattefinansierad tillsyn

Den skattefinansierade tillsynen är obligatorisk att utföra. Här ingår bland annat hantering av obefogade klagomål, anmälan om misstanke om miljöbrott och sanktionsavgifter. Även hantering av olika remisser, enkäter och undersökningar från andra myndigheter och centrala verk ingår, samt stödet som ges till exempelvis planerheten i arbetet med detaljplaner, eller byggenheten vid olika typer av lov enligt Plan och Bygglagen PBL.

4 Beräkning av tillgängliga resurser

Total tillgänglig tid per heltidstjänst har bestämts till 1500 timmar/år, efter det att avdrag gjorts för semester, sjukdagar och annan typ av frånvaro. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anger tillgänglig arbetstid till mellan 1350 och 1450 timmar. Tillgänglig tid för objekts- eller ärendeknuten tillsyn har i utredning satts till 1100 timmar vilket är 100 timmar mer än vad SKR anger i sin modell för risk- och resursbaserad taxa för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Övrig tid har avsatts till lednings- och övergripande arbete, såsom koordination och tillsynsplanering samt handläggarnas administrativa tid. Slutligen sammanställs det totala behovet och jämförs med tillgängliga resurser, vilket sedan ligger till grund för kommande prioriteringar samt därefter påföljande tillsyns- och kontrollplaner och planering.

Nedan beskrivs vilka områden som ingår i respektive behovskategori.

5 Styrd tillsyn

5.1 Miljöfarlig verksamhet

Miljö- och byggnämnden ansvarar för tillsynen över anmälnings- och tillståndspliktiga samt övriga miljöfarliga verksamheter inom Ulricehamns kommun. Tillsynen inriktas på kontroll av att miljöfarliga verksamheter i kommunen bedrivs i överensstämmelse med miljöbalkens bestämmelser och följdförfattningar. Vid behov kan föreläggande eller förbud meddelas mot viss hantering eller verksamhet. Miljö- och byggnämnden ansvarar för handläggning av anmälnings- och tillståndsärenden samt lämnar yttrande i tillståndsärenden till länsstyrelsen och/eller miljödomstol.

5.1.1 Jordbrukstillsyn

De objekt med årlig kontroll har miljö- och byggnämnden god kontroll över. Antalet varierar dock en del mellan åren men endast marginellt. Objekt med årlig avgift betalar för 6-8 timmar per inspektion då tillsynsintervallet varierar mellan vart annat till vart tredje år. Enstaka objekt har högre avgift bl.a. beroende på att verksamheten ligger inom vattenskyddsområde eller vid andra känsliga objekt. Klassningen är gjord efter aktuell taxa och SKR:s avgiftssystem. För objekt med timavgifter tas en avgift ut efter inspektion.

5.1.2 Kemiska produkter, köldmedier och cisterner

Kemikalietillsynen bedrivs till stor del kopplad till tillsynen av miljöfarliga verksamheter eller genom olika riktade projekt. Miljö- och byggnämnden ansvarar för kontrollen av att kemiska produkter hanteras i överensstämmelse med produktvalsprincipen och kemikalielagstiftningen.

Arbetet sker fortlöpande under året knutet till den tillsyn och kontroll som bedrivs inom de olika arbetsområdena. Till exempel vid handläggning av köldmedieärenden samt vid tillsynsbesök på miljöfarliga verksamheter.

5.1.3 Renhållning och återvinning

Den styrda avfallstillsynen omfattar bland annat tillsyn av återvinningsstationer, återvinningscentraler och avfallstransportörer samt avfallshanteringen hos miljöfarliga verksamheter.

5.2 Hälsoskydd

Hälsoskydd innefattar många olika verksamhetsområden som omfattas av miljöbalkens bestämmelser som till exempel lokaler och anläggningar som kan utgöra risker för människors hälsa.

Miljö- och byggnämnden ansvarar för handläggningen av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter samt övriga hälsoskyddsobjekt med periodisk tillsyn. Krav kan ställas för att förebygga eller komma till rätta med problem som kan leda till olägenheter för människors hälsa.

Tabell resursbehov Styrd miljötillsyn

Objekt miljöfarliga verksamheter	Antal	Resursbehov (tim/år)
B-objekt	12	396
C-objekt	61	521
C-objekt jordbruk	18	72 ¹
Plastflaskor och metallburkar		20
Vindkraft		322
Planering/uppföljning av miljötillsynsobjekt, registerhållning, digitalisering, utvecklingsarbete.		600 ²
Rapporteringar till myndigheter och centrala verk		300
Summa		2231

Tabell Resursbehov styrd hälsoskyddstillsyn

Objekt	Antal	Intervall	Tim/år 2021	Tim/år 2022	Tim/år 2023
Förskolor/skolor/gymnasium	45	Varje år	180	180	180

¹ Tillsynsintervall vartannat år.

² Siffran är en uppskattning beräknat på att cirka 10 handläggare lägger 1,5 h/veckan på detta arbete.

Bad (bassäng)	8	Varje år	20	20	20
Strandbad	14	Varje år	14	14	14
Tillsyn Migrationsverket	1	Varje år	4	4	4
Rökfria miljöer	119	Varje år	238	238	238
Solarier	3	Vartannat år	0	15	0
Stickande & skärande verksamheter	11	Varje år	30	30	30
Campinganläggningar, hotell och gym	9	Vart 3:e år	14	0	0
Lokaler för vård & annat omhändertagande	13	Vart 5:e år	0	0	0
Hyresvärdar	15	Projekt eller klagomål	100	100	100
Tillfälligt boende	14	Vart 10:e år	0	0	0
Idrottslokaler	25	Vart 10:e år	0	0	0
Hygienisk behandling (hudvård, frisör, skönhetssalonger)	54	Vart 10:e år, projektform	0	0	0
Uppföljande tillsyn			40	40	40
Summa			640	640	626

5.3 Resursbehov för den styrda tillsynen

Resursbehovet för den styrda tillsynen, beräknas för 2021 till 2871 h ($2231 + 640$) = 2,79 handläggartjänster (1100 h/per person och år).

6 Behovsprioriterad tillsyn

6.1.1 Tillsynsobjekt utan fast årlig avgift

I tillsynsmyndighetens ärendehanteringssystem finns i dagsläget cirka 100 objekt (jordbruk och enskilda avlopp undantagna) som inte betalar en årlig avgift för miljötillsyn. Objekten har under flera år prioriterats bort till förmån för tillsynsobjekt som betalar en fast årlig tillsynsavgift. En inventeringsinsats gjordes under 2019 där cirka 40 objekt inventerades och där 21 stycken av dessa sedan fick tillsyn. Det finns ett antal kvar som behöver kartläggas och besökas.

Hanteringen kan kräva allt mellan 1–10 timmar per objekt beroende på objektets art. Vid en överslagsräkning med ett resursbehov om 5 timmar/objekt, ger det i sådana fall ett resursbehov på $5 \cdot 100 = 500$ timmar + 80 timmar för inledande kartläggning, totalt 580 timmar. Dessa inventeringar borde kunna göras parallellt med ordinarie tillsyn under förutsättning att det görs under flera år.

Utöver dessa finns det aktiva objekt som inte har fått besök under lång tid, exempelvis skjutbanor och motorbanor. Dessa verksamheter prioriteras i mån av tid.

6.1.2 Sprängämnesprekursorer

Kommunerna ska enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer utöva tillsyn över berörda ekonomiska aktörer som omfattas av lagstiftningen. Tillsynen består bland annat i att kontrollera om aktörerna har kunskap om tillståndskravet för hantering av ämnen och har en egenkontroll som säkerställer lagefterlevnad. Samt att ämnena har korrekt märkning. Tillsynen görs vid behov och i projektform.

6.1.3 Jordbrukstillsyn

Övriga objekt inom jordbruk är cirka 50 stycken med oklart tillsynsintervall och som är i behov av inventering.

En del av de kända objekten i Ulricehamn kan troligen avslutas då det inte längre bedrivs någon verksamhet, medan andra verksamheter kan ha vuxit eller ändrats. Dessa objekt har inte fått tillsyn på väldigt länge, varför tillsynsbehovet är svårt att uppskatta.

Under 2021 kommer Jordbruksverket genomföra ett tillsynsprojekt för hästverksamheter.

6.2 Strandskydd

Miljö- och byggnämnden övervakar och handlägger strandskyddsdispenser i Ulricehamns kommun med undantag av statligt skyddade områden (reservat med mera). Tillsynen bedrivs främst efter klagomål och i projektform då ärenden initierade av kommuninvånare måste prioriteras. I dagsläget saknas resurser för att bedriva egeninitierad tillsyn i strandskyddsområdena vilket resulterar i att behovet av tillsyn ökar.

6.3 Förorenade områden

Arbetet med förorenade områden initieras både genom händelsestyrda ärenden och egeninitierade. De egeninitierade ärendena startas upp som tillsynsärenden utifrån prioritet i riktlinjerna för arbetet med förorenade områden.

I dagsläget finns det tre områden i riskklass 1, vilket innebär mycket stor risk för förorening, samt nio områden i riskklass 3. Dessa siffror kan dock komma att ändras då det i dagsläget finns ett antal objekt i kommunen som inte är riskklassade utan enbart branschklassade.

Arbetet med att undersöka och eventuellt efterbehandla förorenade områden är ofta långa processer som kan sträcka sig över flera år. Länsstyrelsen har under flera år arbetat med att inventera och riskklassa förorenade områden. Detta arbete är klart från länsstyrelsens sida och nu är det upp till kommunerna att inventera och riskklassa återstående objekt. I dagsläget får så gott som all egeninitierad tillsyn inom förorenade områden stå tillbaka till förmån för den händelsestyrda som startas upp i samband med detaljplanearbete eller bygglov. Resurser enligt nedan behövs för att även egeninitierat arbete ska kunna bedrivas.

6.4 Hälsoskydd

Tillsyn på övriga hälsoskyddsobjekt som inte omfattas av anmälningsplikt bedrivs främst i projektform. Här ingår bland annat frisörer och olika typer av hygieniska verksamheter.

Tabell resursbehov behovsprioriterad tillsyn

	Antal	Resursbehov (tim/år)	Tillsynsintervall
U-objekt, mindre industrier mm		100	Vart tredje till vart femte år
Inventeringar U-objekt		150	Löpande
Objekt jordbruk			
U-objekt med årlig avgift	40	80	Vart tredje år
U-objekt med timavgift	22	61	Vart tredje år
U-objekt med timavgift	3 ³	20	Vart sjunde år
U-objekt med timavgift (objekt med låg risk eller mindre än 10 djurenheter)	350	50 ⁴	Vart 10 år, ev. via projekt
U-objekt med timavgift – tillsynsintervallet och status behöver säkerställas	200	200	Löpande
Tillsynsprojekt hästverksamheter		80 ⁵	Projekt
Tillsynsprojekt sprängämnesprekursorer		10	Vid behov
Strandskyddstillsyn, inventeringar	77	486	Löpande
Förorenade områden		500	
Planering/samordning/uppföljning av miljötillsynsobjekt, registerhållning		200	Löpande
Hälsoskydd			
Inv/planering/uppff. av tillsynsobjekt, rapporteringar		365	
Summa		2322	

6.5 Enskilt vatten och avlopp

Kommunalt vatten och avlopp (VA) benämns även som allmänt VA, dess motsats är enskilt VA vilket definieras genom att det är den enskilde fastighetsägaren som ansvarar för sin tillgång till dricksvatten och omhändertagande av avloppsvatten. Genom den kommunala planeringen och tillsynen skapas förutsättningar till att förbättra möjligheterna för den enskilda VA-försörjningen, och därmed behålla eller öka den enskilda VA-försörjningen utanför det kommunala VA-nätet.

6.5.1 Enskilda vattentäkter

Vattentäkter som genomsnitt tillhandahåller mindre än 10 m³/dygn, eller försörjer färre än 50 pe, omfattas av miljöbalkslagstiftningen och Livsmedelsverkets allmänna råd om enskild dricksvattenförsörjning. Det finns idag cirka 15 sådana enskilda vattentäkter men uppgifterna är gamla och det finns ett behov av att i första hand inventera dessa. Nästa steg blir att överväga om dessa behöver regleras genom krav på försiktighetsmått, eller på något sätt inrätta skydd för dessa i de lokala miljö- och hälsoskydds föreskrifterna.

³ Antal som går att söka fram i ärendehanteringssystemets register

⁴ Uppskattat behov baserat på att cirka 10 objekt besöks per år.

⁵ Tidsmässigt för tillsynsprojektet uppskattas till ca 80 timmar (10 h förberedelse inkl. webinarium, 10 st. tillsynsobjekt x 6 h inkl. 1,5 h avgiftshandläggning, 10 h efterarbete inkl. slutwebbinarium)

6.5.2 Enskilda avlopp

Miljö- och byggnämnden ansvarar för tillsyn på befintliga avloppsanläggningar samt tillståndsprovning av nya enskilda avloppsanläggningar. I Ulricehamns kommun uppskattas antalet enskilda avlopp till cirka 4300 stycken. Av dessa uppskattas cirka 25–35 % av alla anläggningar vara godkända enligt lagens mening, det vill säga de har gällande tillstånd samt en väl fungerande reningsfunktion. En stor andel av avloppsanläggningarna bedöms vara inrättade på 60- och 70-talet med slamavskiljare och infiltrationsdiken med bristfällig anpassning till grundvattenvariationer och genomsläplighet.

Tillsynen på enskilda avlopp är eftersatt och bristfälliga avloppslösningar åtgärdas inte i den omfattning som krävs. När ingen tillsyn utförs ligger åtgärdstakten på 1 – 1,5 %, men för att varje anläggning ska bli åtgärdad när dess reningsfunktion inte längre är tillräcklig så behöver åtgärdstakten öka till 5 – 6 % per år. För att nå dit behöver miljö- och byggnämnden utföra fältinventeringar, samt använda taxor och förelägganden för att komma till rätta med bristfälliga anläggningar på ett enhetligt, rättssäkert och effektivt sätt.

6.5.3 Analys av resursbehov enskilda avlopp

Behovsutredningen utgår från att oavsett tillsynsinsatser som sätts in, så hanteras 70 tillståndsärenden årligen på samma sätt som tillståndsärenden hanterats fram till idag. Nedan i tabellen redovisas resursbehoven utifrån att tillsynen anpassas för att nå en hållbar utveckling. Arbetssättet som behovsutredningen bygger på följer riktlinjer från Havs- och Vattenmyndighetens tillsynsvägledning, samt erfarenheter från andra kommuners tillsynsarbeten. De senaste åren har cirka 130 fastigheter per år kontrollerats och rutiner för detta finns dokumenterat. Taxor och förelägganden nyttjas för att komma till rätta med bristfälliga anläggningar på ett enhetligt, rättssäkert och effektivt sätt. Med nuvarande resurser beräknas åtgärdstakten ligga omkring 4–4,5 %.

Tillsynen är upplagd så att den enskilde fastighetsägaren ges fyra år från det att den första informationen går ut om att inventering kommer att ske, till dess att ett bristfälligt avlopp ska vara åtgärdat. Förhoppningen är att genom en kommunövergripande VA-plan kunna presentera en långsiktigare tillsynsplan framöver. De kontroller som genomförs genererar ärendehantering i olika former ett flertal år framåt. Det är därför mycket viktigt med kontinuitet vad gäller resurser för att inte riskera att få oacceptabelt långa handläggningstider när ansökningar gällande ny avloppsanläggning kommer in till myndigheten.

Utredningen för enskilda avlopp visar att det, med ökade ambitioner, skulle behövas cirka 2,24 tjänster (2719 timmar) under 2021 för arbetet med enskilda avlopp. Till 2022 har behovet ökat till 2,71 tjänster (2981 timmar). Till 2023 har behovet ökat ytterligare till 2,9 tjänster (3221 timmar).

Tabell resursbehov behovsprioriterad tillsyn enskilda avlopp

	2021	2022	2023	2024	2025
Tillsyn	1183	1307	1313	1341	1353
Prövning	1104	1242	1476	1578	1608
Övrigt	432	432	432	432	432
Totalt (h)	2719	2981	3221	3351	3393

6.6 Resursbehov för den behovsprioriterade tillsynen

Resursbehovet för den behovsprioriterade tillsynen, beräknas för 2021 till 5041 h (2322 + 2719) = 4,96 handläggartjänster (1100 h/per person och år).

7 Händelsestyrd tillsyn

7.1 Förorenade områden

Händelsestyrda ärenden kan vara olyckor, nedläggning av en verksamhet eller som en del i framtagandet av en ny detaljplan eller bygglov. Majoriteten av arbetet med förorenade områden är händelsestyrt i dagsläget och sker i samband med exploatering och planläggning. Ulricehamns kommun befinner sig i en expansiv fas och de senaste åren har den händelsestyrda tillsynen inom förorenade områden tagit mycket tid i anspråk, vilket med största sannolikhet kommer fortsätta framgent.

7.2 Renhållning och återvinning

Miljö- och byggnämnden ansvarar också för handläggningen av ansökningar om undantag från renhållningsordningen, utredningar av klagomål om nedskräpning i naturen, uppläggning/mellanlagring av avfall med mera.

Inom området ingår även att säkerställa att rivningsavfall, eller annat avfall såsom till exempel schaktmassor som används för anläggningsändamål, inte innebär risker för människors hälsa eller miljön.

7.2.1 Krav på insamlingssystem - förpackningar och returpapper

Från 2025 ska insamling av förpackningar och returpapper ske bostadsnära. För att insamlingssystemet ska få tillstånd finns ett antal förutsättningar som ska vara uppfyllda. Bland annat gäller att insamlingssystemet ska tillhandahålla insamlingsplatser för övrigt returpapper, samt insamlingsplatser för skrymmande sällanföropackningar, övriga förpackningar, d.v.s. det som inte samlas in bostadsnära, och förpackningsavfall/returpapper som uppkommit i yrkesmässig verksamhet.

Det är i dagsläget inte klart hur detta kan komma att kräva ökade resurser från miljöenheten. Det skulle kunna skapa en påverkan genom en ökad efterfrågan på yttranden i bygglov till följd av att de nya kraven ska möjliggöras rent fysiskt. Det kan också komma att generera ett ökat antal klagomål till följd av olämplig avfallshantering.

7.3 Strandskydd

Miljö- och byggnämnden övervakar och handlägger strandskyddsdispenser i Ulricehamns kommun med undantag av statligt skyddade områden (reservat med mera). Tillsynen bedrivs främst efter klagomål och i projektform då ärenden initierade av kommuninvånare måste prioriteras.

Just nu pågår en utredning som ser över den befintliga strandskyddslagstiftningen. På regeringens webbplats⁶ går att läsa följande:

” Utredningen ska föreslå författningsändringar och andra åtgärder som innebär att strandskyddet görs om i grunden genom en ökad differentiering som tar hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder, befolkningstätheten och exploateringstrycket varierar i landet.

– Förslagen ska dels syfta till att förbättra förutsättningar för bostäder och näringsverksamhet främst för småföretagare, besöksnäring och gröna näringar i områden med lågt exploateringstryck.”

Införandet av den nya strandskyddslagstiftningen förväntas träda i kraft i januari 2022. Det är i dagsläget inte klart på vilket sätt de kommande förändringarna påverkar tillsynsmyndighetens behov. Men det finns en stor sannolikhet att resurserna för tillsyn och tillståndsprövning kommer att öka i samband med detta.

7.4 Naturvård

Miljö- och byggnämnden bidrar med miljö- och naturvårdskunskap i den fysiska planeringen, i bygglovsärenden och vid exploatering av nya områden. Yttranden avges i olika natur- och vattenvårdsärenden samt att tillsyn bedrivs enligt miljöbalken inom naturvårdsområdet i den omfattning det ligger på kommunal tillsynsnivå.

7.5 Hälsoskydd

En avsevärd del av hälsoskyddstillsynen utförs med grund i klagomål. Kommunens ansvar inom smittskyddet ingår också i hälsoskyddsverksamheten. Smittskyddslagen är den övergripande lagstiftningen för smittskyddet. Kommunens ansvar regleras både i miljöbalken, smittskyddslagen och livsmedelslagen. Smittsamma sjukdomar hos människor är exempel på sådant som ingår i smittskyddsarbetet. Vid risk för smittspridning ska handläggning ske snabbt och effektivt.

7.5.1 Klagomål

Klagomål från allmänhet eller andra berörda som anmäls till tillsynsmyndigheten, eller om olyckor sker, leder till allt från någon timme till flera veckors utredning och inspektioner.

Vanligtvis görs en inspektion för att utreda om klagomålet är befogat eller inte. Ibland räcker det med telefonkontakter. I andra fall krävs en mer omfattande utredning som kan leda till förelägganden, förbud, anmälan om misstanke om brott, miljösanktionsavgift etc. Handläggningstiden varierar stort men samtliga ärenden ska avslutas med beslut.

Tabell resursbehov händelsestyrd tillsyn

Område	Antal	Resursbehov (tim/år)
--------	-------	----------------------

⁶ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/07/utredning-ser-over-strandskyddet-i-grunden/>

Värmepumpar, kemiska produkter, cisterner och köldmedier	180	300
Förorenade områden		700
Vattenskyddsområden, tillsyn		150
Vattenskyddsområden, prövning		100 ⁷
Hushållsavfall, verksamhetsavfall	240	240
Klagomål & Nedskräpning	45	315
Strandskyddsdispenser	35	280
Klagomål strandskydd		20
Handläggning av olyckor		100
B-objekt, Ulricehamn, remissarbete		40
Prövning C- objekt, samtliga	5	100
Hälsoskydd		
Bostadsklagomål	25	170
Anmälan enligt 38 § FMH	10	30
Smittskydd	3	15
Summa		2560

7.6 Resursbehov för händelsestyrd tillsyn

Resursbehovet för den händelsestyrda tillsynen uppgår för 2021 till 2560 h/år , det vill säga cirka 2,32 tjänster (1100 h/per person och år).

8 Skattefinansierad tillsyn

8.1 Miljöbrottsärenden

Miljö- och byggnämnden har en skyldighet att anmäla misstänkt miljöbrott. Dessa ärenden prioriteras alltid.

Vissa typer av miljöfarliga verksamheter som inte bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning kommer att föreläggas om rättelse eller försiktighetsåtgärder för fortsatt bedrivande av verksamhet.

8.2 Miljösanktionsavgifter

Vid vissa typer av överträdelse har myndigheten en skyldighet att besluta om miljösanktionsavgifter. Miljösanktionsavgifterna går till staten. Syftet med miljösanktionsbestämmelserna är att de ska bidra till regelefterlevnad och en minskad miljöpåverkan från verksamheter och privatpersoner.

⁷ Ytterligare resurser kan behövas under 2021 då tillsystemat är vattenskyddsområden.

8.3 Rådgivning och service

Utifrån ett medborgarperspektiv ställs krav på miljöenhetens service och rådgivning. Till miljöenheten kommer ofta frågor från allmänheten avseende anläggande av avlopp, vattenkvalitet, radonhalter, bergvärme m.m. Att svara på dessa frågor och ge service ingår i myndighetens serviceskyldighet till medborgarna. Inom dessa områden kan därför ingen nedprioritering göras. Däremot kommer arbete att ske för att, om möjligt, kunna hänvisa mer till olika informationskanaler så som egen hemsida och andras hemsidor m.m.

8.4 Miljöövervakning

Miljöenheten arbetar med den del av miljöövervakningen som är kopplad till myndighetsutövningen och tillsynen enligt miljöbalken, genom samverkan med vattenråd, luftvårdsförbund och andra miljöövervakande myndigheter.

I arbetet ingår att rigga provtagningsutrustning samt genomföra exempelvis vattenprover kontinuerligt.

8.5 Samhällsplanering

Arbetet innebär bland annat att delta vid samhällsplanering och bidra med kunskap inom de egna kompetensområdena för att försöka säkerställa att otillbörlig miljöpåverkan inte sker. En annan viktig aspekt är att det här finns möjligheter att lyfta diskussioner om förebyggande arbete och åtgärder där det är möjligt.

Företrädare från miljöenheten deltar aktivt i kommunernas arbete med detaljplaner, översiktsplaner och annan övergripande planering.

8.6 Naturvård

Miljö- och byggnämnden bidrar med miljö- och naturvårdskunskap i den fysiska planeringen, i bygglovsärenden och vid exploatering av nya områden. Yttranden avges i olika natur- och vattenvårdsärenden samt att tillsyn bedrivs enligt miljöbalken inom naturvårdsområdet i den omfattning det ligger på kommunal tillsynsnivå.

Tabell resursbehov skattefinansierad tillsyn

Ärende	Antal	Resursbehov h/år
Sanktionsärenden miljöskydd		300
Miljöbrottsärenden		100
Allmänna information/rådgivning/ remisser		400
Obefogade klagomål		400
Miljöövervakning		Resursbehov
Bakgrundsstrålning	5	25
Provtagning vatten	15	30

Mätning, nedfall	15	30
Kalkning och Uppföljning kalkning		25
Luftvårdsförbund och vattenråd	6	15
Naturvård		
Naturreservat, Naturvård allmänt, Plan- och byggärenden bedömningar, inventeringar		800
Avverkningsplaner, Projekt, Samverkan, Kontakt med skolor		20
Deltagande i bygglov och planarbete		550
Bygglov hälsoskydd		200
Total summa		2895

8.7 Resursbehov för skattefinansierad tillsyn

Resursbehovet för den skattefinansierade tillsynen uppgår för 2021 till 2895 h/år, det vill säga cirka 2,63 tjänster (1100 h/per person och år). I flera fall är siffrorna ovan uppskattningar då vissa områden även är händelsesydda och därmed svårt att uppskatta.

9 Livsmedelskontroll

Miljö- och byggnämnden har som uppdrag att bedriva kontroll och ge tillsynsvägledning för privata och kommunala verksamheter som hanterar livsmedel. Målen för livsmedelskontrollen är att den ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig samt att verksamheterna får rådgivning, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande. Syftet med kontrollen är att säkerställa att konsumenterna får säker mat och inte blir vilseledda.

För att uppnå målen utförs riskbaserad kontroll av livsmedelsverksamheterna i kommunen i enlighet med de regler och riktlinjer som tagits fram nationellt och av EU. Enligt reglerna och riktlinjerna ska livsmedelskontrollen vara effektiv, ändamålsenlig och rättssäker. Det innebär också att kontrollen ska läggas upp på ett sådant sätt att kontrollmyndigheten kan avgöra om kraven på säkra livsmedel och redlighet uppfylls av livsmedelsföretagarna i kommunen.

Livsmedelskontroll utförs enligt den riskklassning som årligen genomförs i enlighet med livsmedelsverkets regler. I Ulricehamns kommun finns cirka 200 livsmedelsverksamheter. Mindre verksamheter kan få kontroll med längre intervall än de större. Större verksamheter får kontrollbesök minst en gång per år. Livsmedelsverksamheterna betalar en årlig fast kontrollavgift som baseras på riskklassificeringen.

För verksamheter som har sådana brister att extra kontroller krävs för att uppnå en god hantering, utförs så kallad uppföljande kontroll. För uppföljande kontroll tas en extra timbaserad avgift ut, beroende på hur lång tid handläggningen tagit.

Från och med 1 januari 2019 ska kontrollmyndigheten besluta om sanktionsavgift om en verksamhet startat utan att vara registrerad samt för vissa avvikelser. Anledningen är för att

det ses som allvarligt att livsmedelsverksamhet bedrivs utan kännedom av kontrollmyndigheten och därmed utan att kontroller kan ske.

Inom ramen för livsmedelstillsynen ligger även kontroll av kommunala vattenverk samt de privata dricksvattenbrunnar vars vatten används i kommersiell livsmedelsverksamhet, eller levererar mer än tio kubikmeter dricksvatten per dygn eller försörjer fler än 50 personer. Dricksvattenkontroll utförs i syfte att säkerställa att konsumenterna får ett tillräckligt säkert vatten med fokus på mikrobiologiska och kemiska faror. Tillsyn över privata brunnar som försörjer hyresbostäder med dricksvatten utförs inom området hälsoskydd.

9.1 Kommande ändringar

Den 14 december 2019 trädde EU:s nya kontrollförordning (EU) 2017/625 i kraft. I Ds 2018:41 om anpassning av svensk lagstiftning till den nya kontrollförordningen, som remitterades tidigt 2019, fanns förslag på lagändringar i ett antal lagar. I översynen som görs i samband med anpassningen ingår förslag på efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen. Ursprungligen var detta tänkt att införas under 2021, men SKR har nu reviderat tidsplanen till 2022. Den finns även förslag till ny riskklassningsmodell där det nya förslaget utgår ifrån processer och inte anläggningstyp. Tidsplanen för detta enligt SKR är att förslaget kommer ut på remiss under våren 2021 och 2023 finns det en modell för systemet så att anläggningarna kan klassas om. Kontroll och rapporter enligt ny modell kommer att utföras under 2024. SKR arbetar även med en ny taxa för livsmedelstillsynen som beräknas vara klar till 2022. En av anledningarna är att det i dagsläget finns vissa moment inom kontrollen som helt eller delvis saknar avgiftsfinansiering.

Det är alltså en hel del förändringar på gång inom livsmedelsområdet. Det är i dagsläget svårt att uppskatta hur mycket resurser dessa förändringar kommer att ta i anspråk och hur mycket som kan utföras med de som finns idag.

9.2 Resursbehov för den offentliga livsmedelskontrollen

Miljö- och byggnämnden har gjort en uppskattning av resursbehov för att kunna bedriva en fungerande livsmedelskontroll. Utgångspunkten är att samtliga livsmedelsföretagare ska få kontroll utifrån riskklassningsbehov för respektive livsmedelsobjekt.

Livsmedelsverket har under cirka två års tid arbetat med att ta fram en ny modell för riskklassning av livsmedelsverksamheter i leden efter primärproduktion. Den nya riskklassningen och anläggningstyperna behöver harmoniseras med det som årligen rapporteras in till EU. Harmoniseringen innebär stora krav på förändringar av kontrollmyndigheternas system för IT-stöd och införandet av det nya riskklassningssystemet har därmed skjutits fram till 2024.

Att registrera om alla livsmedelsverksamheter är ett omfattande arbete och beräknas ta 500 timmar extra utöver det beräknade resursbehovet när införandet väl ska genomföras.

Resursbehovet för livsmedelstillsynen beräknas för 2021 till 2000 timmar = 1,81 tjänster.

Resursbehov för livsmedelskontrollen

Aktivitet	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (tim/år)
Kontroll	6	3 gånger per år	54
Kontroll	37	2 gånger per år	222
Kontroll	55	Årligen	165
Kontroll	36	Vart annat år	48
Kontroll	35	Vart tredje år	35
Vattenverk	2	Årligen	6
Vattenverk	7	Vart annat år	11
Vattenverk	15	Vart tredje år	15
Extra offentlig kontroll	25	Vid behov	75
Nyregistrering – 1: a besök	20	Efter registrering	80
Summa			711

Aktivitet	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (tim/år)
Klagomål/matförgiftningar/RASFF m.m.			180
Beslut (annat än riskklassning)			90
Inventering/Planering/Uppföljning (särskild kontroll inom operativa mål)			570
Projekt (nationellt, 7H, eget)			100
Övrigt t ex smittskydd			75
Remisser/rapporteringar/rådgivning			345
Summa			1660
Totalt			2000

10 Animaliska biprodukter

Miljö- och byggnämnden har att bedriva tillsyn över animaliska biprodukter. Exempel på tillsynsuppgifter är hantering av animaliskt matavfall från livsmedelslokaler och nedgrävning av döda hästar. Ansvaret för kontrollen av animaliska biprodukter, exempelvis döda djur eller köttavfall från slakterier eller butiker, delas mellan kommunen, länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Miljö- och byggnämnden ansvarar för tillsyn och kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Utlämnade och transport av matavfall

- Kontroll av livsmedelsanläggningar
- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen

10.1 Resursbehov för animaliska biprodukter

Miljö- och byggnämnden har gjort en uppskattning av resursbehov för att kunna bedriva en fungerande tillsyn enligt reglerna för animaliska biprodukter och foder.

Resursbehovet visar att det behövs 187 timmar, det vill säga 0,17 tjänster årligen för det direkta tillsynsarbetet som bedrivs. I det här inryms kontakter med andra myndigheter, rapporteringar med mera.

Resursbehov för animaliska biprodukter

Aktivitet	Inspektioner (antal/år)	Resursbehov (tim/år)
Tillsyn ←→Livsmedel	15	45
Tillsyn ←→Djurhållning	55	82
Inventering/Planering/Uppföljning av tillsynsobjekt		60
Totalt		187

11 Alkohol och folköl

I alkoholtillsynen ingår att bedriva tillsyn över serveringslokaler där servering av alkoholhaltiga drycker sker samt tillsyn över försäljning av folköl. Tillsynen bedrivs av alkoholhandläggare, livsmedelsinspektör, administratör med tillsynsansvar och miljöinspektör. Alkohollagen är en skyddslagstiftning vars syfte bland annat är att begränsa alkoholens skadeverkningar.

Under 2019 kom 17 ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd in och 3 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd för Ulricehamns kommun. Utöver det gjordes 2 ansökningar om ändring av befintliga tillstånd. Behovsutredningen grundar sig på dessa ansökningar.

11.1 Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn i form av information, möten och utbildningar ska ske kontinuerligt. Information ges ute på tillsynsbesök och via informationsbrev. Utbildningar erbjuds, i samarbete med Tillståndsenheten Borås stad, två gånger om året.

11.2 Inre tillsyn

Med inre tillsyn avses den administrativa tillsynen och kontrollen över tillståndshavare till exempel underhåll av tillståndsregister, kontakter med andra myndigheter, planering av tillsynsverksamhet, rapportskrivning och utarbetande av beslutsunderlag. Det är viktigt att hålla kontakt med Skatteverket, kronofogdemyndighet och så vidare för att se till att tillståndshavare sköter sina ekonomiska förehavanden och den personliga vandeln i övrigt. En annan del kan vara att kontrollera försäljningsställets annonsering och marknadsföring så att den inte uppenbart uppmuntrar till förtäring av alkoholhaltiga drycker.

11.3 Yttre tillsyn

Den yttre tillsynen sker genom besök hos tillståndshavarna på plats för att se om utfärdat tillstånd efterlevs på ett korrekt sätt. Det är beräknat med ett tillsynsbesök per år för renodlade matserveringar och med två tillsynsbesök per år för övriga serveringar som nöjesrestauranger, pubar, diskotek och andra dansställen. Dessa ställen, tillsammans med tältserveringar, har större tillsynsbehov. Vid anmärkningar, tips och rapport från polisen kan det bli aktuellt med ytterligare tillsyn. I Ulricehamns kommun finns 22 innehavare av stadigvarande serveringstillstånd.

Yttre tillsyn utförs av två personer då den till viss del utförs under kvällar och nätter.

11.4 Slutna sällskap

När det gäller alkoholservering till slutna sällskap bedömer miljö- och byggnämnden att tillsynsbesök inte krävs om inte särskilda skäl föreligger. Det bör förekomma en viss inre tillsyn för att kontrollera så att tillställningen inte riskerar att bli allmän eller att föreningar som arrangerar serveringar är seriösa.

11.5 Försäljning av folköl

Försäljningsställen av folköl besöks varje år, i januari 2020 var de totalt 19 stycken. Tillsynen över folköl samordnas viss del med tillsynen över tobak och receptfria läkemedel.

11.6 Resursbehov för alkohol och folköl

Det totala resursbehovet för tillsyn och handläggning av serveringstillstånd och folköl är 535 (235+240+60) timmar, det vill säga 0,53 tjänster årligen. I det här inryms kontakter med andra myndigheter, rapporteringar med mera.

Resursbehov yttre tillsyn av serveringstillstånd⁸

Alkoholtillsyn av objekt med serveringstillstånd	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (tim/år)
Tillsyn stadigvarande serveringstillstånd	20	Årligen	80
Tillsyn stadigvarande serveringstillstånd	2	2 gånger per år	26

⁸ Resursbehovet i tabellen är uppskattat och bygger på erfarenheter från tidigare år.

Tillsyn av tillfälliga serveringstillstånd	6	Vid behov	14
Uppföljande tillsyn och extra tillsyn	5	Vid behov	15
Inventering/Planering/Uppföljning Utbildningar/Länsträffar			70
Adm. stöd/handläggning serveringstillstånd			30
Totalt			235

Handläggning av ärenden gällande serveringstillstånd enligt alkohollagen, inre tillsyn och stöd vid yttre tillsyn, se följande tabell.

Resursbehov handläggning och inre tillsyn av serveringstillstånd

Handläggning av serveringstillstånd	Antal objekt	Resursbehov (tim/år)
Nya stadigvarande serveringstillstånd	5	50
Nya tillfälliga serveringstillstånd	20	120
Ändring av stadigvarande serveringstillstånd	3	18
Inre tillsyn	24	24
Inventering/Planering/Uppföljning Utbildningar/Länsträffar		30
Totalt		240

Resursbehov tillsyn av folköl⁹

Folköl	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (tim/år)
Tillsyn, inkl. planering & uppföljning	19	Varje år	57
Uppföljande tillsyn	3	Vid behov	3
Summa			60

12 Tobakslagen, e-cigarett och kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Miljö- och byggnämnden har att bedriva tillsyn över försäljning av tobak, tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt kontroll över de anmälningspliktiga verksamheter som handlar med vissa receptfria läkemedel.

⁹ Resursbehovet i tabellen är uppskattat och bygger på erfarenheter från tidigare år.

Från och med 1 juli 2019 ska de som vill sälja tobak ansöka om tillstånd. Handläggningen är lika omfattande som för handläggning av serveringstillstånd. Det innebär att Polisen och Skatteverket ska yttra sig samt att en bedömning av personlig lämplighet ska göras. I vissa ärenden ska även Tullen och Kronofogdemyndigheten få yttra sig.

12.1 Resursbehov

Miljö- och byggnämnden har gjort en uppskattning av resursbehov för att kunna bedriva en fungerande tillsyn enligt tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt en fungerande kontroll enligt lag om handel med vissa receptfria läkemedel. Utgångspunkten är att samtliga tillsynsobjekt som försäljer tobak, tobaksvaror, e-cigaretter och påfyllningsbehållare samt att samtliga anmälningsskyldiga verksamheter där handel med vissa receptfria läkemedel sker får ett tillsyns-/ kontrollbesök varje år.

I möjligaste mån samordnas tillsynen för dessa områden med tillsynen över försäljning av folköl. Det gäller främst butiker.

Tillsyn över rökfria miljöer såsom skolmiljöer och serveringslokaler samordnas med hälsoskyddstillsynen respektive livsmedelskontrollen. När det gäller skolmiljöer bedrivs också tillsyn årligen. Genom en uppdaterad tobakslag har även antalet rökfria miljöer kommit att öka och därmed krävs mer resurser för att säkerställa en god tillsyn över dessa.

I Ulricehamns kommun finns det 18 anmälda försäljningsställen av tobak, 0 med elektroniska cigaretter samt 13 försäljningsställen av receptfria läkemedel.

12.1.1 Tobak

Resursbehovet visar att det behövs 187 timmar ~ 0,17 tjänster årligen för det direkta tillsynsarbetet som bedrivs samt för handläggning av nya tillståndsansökningar.

I det inryms kontakter med andra myndigheter, rapporteringar med mera.

Tobak	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (tim/år)
Yttre tillsyn	18	Varje år	36
Inre tillsyn	18	Varje år	36
Uppföljande tillsyn	3	Vid behov	12
Prövning	5	Vid ansökan	50
Inventering/Planering/Uppföljning av tillsynsobjekt			53
Totalt			187

12.1.2 Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Den 1 juli 2017 trädde lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt förordningen (2017:429) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i kraft. Enligt denna lag har kommunen ett tillsynsansvar gällande e-cigaretter och påfyllningsbehållare på försäljningsstället.

Folkhälsomyndigheten har den centrala tillsynen över flertalet bestämmelser i lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Kommunerna i Sverige har tilldelats

ansvaret att registrera och utföra tillsyn och kontroll att regelverk efterlevs. I dagsläget finns ingen som säljer elektroniska cigaretter i kommunen.

Resursbehov tillsyn av e-cigaretter

E-cigaretter	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (tim/år)
Tillsyn	0	Varje år	0
Uppföljande tillsyn	0	Vid behov	0
Inventering/Planering/Uppföljning av tillsynsobjekt			
Totalt			0

12.1.3 Receptfria läkemedel

Resursbehovet visar att det behövs cirka 45 timmar årligen för det direkta tillsynsarbetet som bedrivs. I det inryms kontakter med andra myndigheter, rapporteringar med mera.

Resursbehov tillsyn av receptfria läkemedel

Receptfria läkemedel	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (tim/år)
Tillsyn, inkl. planering & uppföljning	13	Varje år	35
Uppföljande tillsyn	3	Vid behov	10
Totalt			45

13 Administration

Administration är ett viktigt område som berör alla medarbetare i det dagliga arbetet. Det är viktigt med dokumenterade rutiner och en tydlig arbetsfördelning för att det administrativa arbetet ska kunna fungera så bra som möjligt. Dokumentation av vad ärendehantering kräver av medarbetare och administrativt stöd ger också en bra utgångspunkt till en behovsutredning samt förbättringar. Det administrativa arbetet innefattar dels administratörernas arbetsuppgifter, dels övriga tjänstemäns samlade administrativa arbete samt även verksamhetsutveckling.

Ständigt ökande krav på ärendehantering, tillkommande eller utökade arbetsuppgifter samt olika rapporteringsskyldigheter är några av faktorerna som leder till ökat administrativt arbete. Genom att arbeta i riktning mot mer kvalitetssäkrat myndighetsarbete, så ställer det också med nödvändighet ökade krav på en väl fungerande administration. Målet är att kvalitetsarbetet på sikt ska leda till en ännu bättre och ännu mer effektiv handläggning och administration, utifrån utvecklade rutiner och ärendeflöden.

En del av de mer rutinartade uppgifterna samt viss handläggning och verksamhetsuppföljning har kunnat flyttas över på administrationen. De medarbetare som arbetar med administration är även viktiga för vår verksamhetsutveckling. Övrig administrativ tid är en beräkning av att stödet till handläggare och inspektörer är cirka 20 % av det totala behovet av resurser inom respektive område. I denna tid ingår registrering

av ärenden, ta hand om inkommande och utgående post, vara ett stöd vid delgivning av beslut samt avslut och arkivering av ärenden som är klara. Även uppdatering av rutiner, framtagningar av mallar och checklistor samt uppdatering av hemsidan är exempel på uppgifter som innefattas i administratörernas arbete. Framöver kommer det administrativa arbetet troligtvis även innehålla arbete med digitaliseringsutveckling i olika former i större utsträckning än tidigare.

14 Totalt resursbehov

I nedanstående tabeller sammanställs resursbehov relaterat till tillgängliga resurser och med balanssammanställningar.

Område	Resursbehov	Tjänster i budget 2020 ¹⁰	Tjänster i budget 2020 i timmar	Balans	Behov av ytterligare tjänster
Styrd tillsyn	2871				
Behovsprioriterad tillsyn	5041				
Händelsestyrd tillsyn	2560				
Skattefinansierad tillsyn	2895				
Totalt behov miljö- och hälsoskydd	13358	8,5	9350	-4008	3,64
Livsmedel	2000	1,5	1650	-350	0,32
ABP	187				
Alkohol inkl. folköl	535				
Tobak och e-cigaretter	187				
Receptfria läkemedel	45				
Totalt behov ABP, FÖL, Alkohol, Tobak, RML	954	0,75	825	-129	0,11
Administration	3335	2,1	3045		0,2
Totalt behov	20596	12,85	14870	-5726	4,27

De ansvarsområden som ska finansieras är delvis avgiftsfinansierade och delvis skattefinansierade.

Kostnadstäckningsgraden för handläggning av enskilda avlopp beräknas ligga omkring 70 %, det vill säga finansieras mestadels av tillsynsavgifter, vilket innebär att endast cirka 30 % av en heltidstjänst skulle behöva bekostas av resurstillskott. För övrig tillsyn ligger kostnadstäckningsgraden på cirka 50 %, vilket bör beaktas.

Av nämndens behovsutredning framgår att det saknas resurser i form av 4,27 tjänster på miljöenheten för att nämnden ska uppfylla sitt myndighetsuppdrag. Tjänsterna kan delvis

¹⁰ tillgängliga för tillsyn/administration

finansieras via intäkter, uppskattningsvis 50 %. $600 \times 4,27 \times 50\%$ (intäktsfinansiering)= 1272 tkr.

15 Konsekvenser vid bristande resurser

Kommunens befolkningsökning kräver ökade resurser för att kunna säkerställa god service, rådgivning och korta handläggningstider. De övergripande konsekvenserna vid bristande resurser kan bli att förvaltningen har svårt att uppfylla detta vilket kan påverka kundnöjdheten negativt.

Viss rådgivning och stöd kan komma att behöva bortprioriteras samt en del tillsynsarbete, även sådant som är lagstadgat. Detta kan i förläggningen medföra minskade intäkter på grund av utebliven tillsyn.

Det kan bli svårt att uppfylla kraven på likabehandling och rättssäkerhet vid handläggning och övrig ärendehantering. Följden kan bli att oaktsamma verksamheter kan fortsätta missköta sig under årtal utan konsekvenser. Skötsamma verksamhetsutövare får därigenom samma behandling som vårdslösa konkurrenter och målen likabehandling, kundfokus och rättssäkerhet har offrats.

Inom miljö- och byggnämnden läggs redan i dag ganska stora resurser på att stötta andra enheter när deras uppdrag och ärenden har med miljöbalken att göra. Bland annat genom granskning, yttranden och rådgivning. Samhällsutvecklingsfrågorna får allt större betydelse i kommunen och med dem andelen ärenden och uppdrag som tangerar miljö- och byggnämndens arbetsområden och kräver internt samarbete.

I plan- och bygglagen finns krav på att samordna vissa ärenden med prövningar mot miljöbalken. Konsekvensen av att inte ha resurser för att möta den ökningen blir en flaskhals mellan enheterna där många och stora uppdrag hänger på om resurser finns för att följa med i det flödet utan att tvingas prioritera ner andra ordinarie arbetsuppgifter. Till exempel för strandskydd kan resursbristen ge en ond cirkel för kommuninvånarna där bygglov avhängiga strandskyddsdispenser inte kan beviljas på grund av att handläggningen behöver prioriteras ner till förmån för att stötta inkommande byggärenden.

Den tillsyn av enskilda avlopp som utförs för närvarande är planerad utifrån att den ska hanteras av lite mindre än två heltidstjänster. Åtgärdstakten skulle med denna bemanning hamna kring 4 %, vilket innebär att det tar cirka 40 år att kontrollera samtliga enskilda avloppsanläggningar. En infiltrationsanläggning, som är den vanligaste typ av avloppsanläggning som anläggs idag, har en livslängd omkring 20–35 år. De avloppsanläggningar som åtgärdas genom tillsynen kommer därför att vara uttjänta sedan 5-20 år när det är dags för tillsyn igen.

En utökad tillsyn och ökad åtgärdstakt leder till att miljöenheten kopplas in långt tidigare i det enskilda ärendet. När en dålig avloppsanläggning uppmärksammas ges fastighetsägarna mer tid till att hantera frågan, såväl ekonomiskt som rent praktiskt.

En mer konsekvent tillsyn som leder till en hållbar förnyelsetakt skulle kunna medföra att avloppsanläggningens status avspeglas i fastighetens värde på ett helt annat sätt än vad det gör idag.

Joanna Miklos-Svan

Enhetschef miljö